מג:

אוכן בדיני ממונות וצריכא דאי אשמעינן

בקירושין משום דלמיםרה קאתי אבל גירושין

ניחוש שמא עיניו נתן בה ואי אשמעינן

גירושין משום ידאיתתא לבי תרי לא חזיא

אבל ממונא אימא הני מיפלג פלגי צריכי

מאי קסבר יאי קסבר יהמלוה חבירו בעדים

צריך לפורעו בעדים יהני נוגעים בעדות

נינהו דאי אמרי לא פרעניה אמר להו פרעוני

אלא לעולם קסבר יהמלוה את חבירו 🐠

בעדים א"צ לפורעו בעדים ומגו דיכלי למימר

אהדרינהו ללוה יכולין למימר פרעניה למלוה

יוהשתא דתקון רבנן שבועת היסתי משתבעי

הני עדים דיהיבנא ליה ומשתבע מלוה דלא

שקיל ליה ופרע ליה לוה למלוה: האיש

מקדש את בתו: יתנן התם ינערה המאורסה

היא ואביה מקבלין את גימה אמר רבי יהודה

אין שתי ידים זוכות כאחד אלא אביה

מקבל את גימה יוכל שאיז יכולה לשמור את

גימה אין יכולה להתגרש אמר ר"ל כמחלוקת לגירושין כך מחלוקת לקירושין

ורבי יוחנן אמר מחלוקת לגירושין אבל

לקידושין ידברי הכל אביה ולא היא יואמר

ר' יוםי בר' חנינא מאי מעמיה דר' יוחנן

אליבא דרבנן גירושין דמכנסת עצמה לרשות

אביה בין היא ובין אביה קידושין דמפקעת

עצמה מרשות אביה אביה ולא היא והרי

מאמר דמפקעת עצמה מרשות אביה ותנן

לעיל ז., ב) [ע' הנוס' בהרשב"ל ובר"ן], ג) ב"ב
קע. כתובות ית. שבועות מל:,

ד) ב"ב כט.. ק) וב"מ ה ע"ל.

שבועות מ ע"ב], ו) גיטין סד:, ז) [בכת"י: אמר. וכנדל"ל],

ט) [ברש"י שברי"ף: כשמסר להן וכו' מלוה יאמר שאין

וכר), י) [צ"ל וא"ר ישמעאל. [מראה כהן, ועיין רש"ש], כ) [דפרקין], ל) [בדפר"ר:

בדיבורס], מ) [עי' לעיל י ע"א חוד"ה ומקבל], נ) [גיטין סג ע"א], מ) ס"א ור"ח,

ע) ודיבמות פי"ד ה"חו. בי (לש"ל ולמ"ד. (רש"ל)], (נש"ע בסו"ד רבינו כאן (ג

ד"ה הילכך אית דמקשו וכו', ובריטב"א], ק) [נראה דיש להוסיף לוה],

ונ"מ ו ע"ל. ע"שו.

:10 ט. בג ב מיי פי״א מהלי מלוה ולוה הל״א סמג עשין נה נוש"ע חו"מ סי׳ ע סעי׳ א: טוש ע מווי פ"א מהלי שלוחין הל"ז סמג עשין פצ טוש"ע חו"מ סי קכא סעי

ם. בה ד מיי׳ פ״ב מהל׳ גירושין הל' יח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי קמא סעי

מו ה מיי שם הלי"ט טוש"ע שם סער ו: שם סער ו: בז ו מני פ"ג מהלי אישות הלי"ג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי לו סער ד:

גליון חש"ם

רש"ר ד"ה היא ואביה וכו' אבל מן הנשואין. עיין כיכמות קט ע"ל לש"י ד"ה קטנה קם על לו לפי לי קומט שהשיחה. ובסנהדרין סט ע״ח רש״י ד״ה קנחה. ולעיל י ע״ח מד״ה ומקבל: תום׳ ר״ה והשתא כו' בפ׳ האשה ד״ה והשתא כו' בפ׳ האשה שנו אלא דאמרו אנוסים היינו מחמת ממון אבל מחמת נפשות הרי אלו נאמנים כצ"ל:

תום' ר"י הזקן בדיני ממונות. אם אומר לשנים הוליכו מנה לפלוני שאני חייב לו הם השלוחים והם עדי הפרעון. עדים למה כי אמר פרעתי מהימן. צריך לפרעו. ונמצא לוה צריך לעדים כשיפרענו. אלא אמאי נאמנים נוגעים בעדות נינהו. דאי אמר מלוה לא נפרעתי אמר להם לוה פרעוני מה ששלחתי בידכם והם אינם נאמנים לומר החזרנו לך המנה אם נתן להם בעדים ושמא עכבו המנה בידם וטוענין שנתנוהו למלוה. אנא פרעתיך. אם הלוה טוען שהוא פרע המלוה היה נאמן אבל הוא טוען ששלח לו מעותיו על ידי אלו נמצא שהוא אינו יודע וצריך עדים לפרעון אלו. הני. שלוחין הם כשרים לעדות זו שאינם נוגעים בעדותן שהרי מאפים בלחון שחור חב פטורים מן הלוה שבכל טענה שיטענו לפטור את עצמם הם נאמנים, ואע"ג דאיכא סהדי דאמרי להו באפייהו הוליכו זה לו, מיגו דאי בעי אמרי החזרנו לך, דהא אין צריך להחזיר לו בעדים, וזה כשמואל דאמר פ״ק דגיטין [יד, א] שאם בא לחזור חוזר. כמו שריארוו שת 5) מן הלוה כשטוענים שנתנו המנה למלוה אע"ג דמלוה המנה למלחה אצ"ג ומלחה לא מודה מהמני נמי לעדות שלמה, דהיינו גבי מלוה, שהרי אין נוגעים בעדותם רבגן שבועת היסת. בכל טענה, ואפילו כופר בכל טענה, האפילו כופו בכל דאי אמרי מהדרינן ללוה לא מהמני בדבורא בלחוד, . ליכא מגו ונוגעים בעדותן הפרעון אינם נפטרים מן הלוה אלא בשבועה אינם נאמנים אלא בשבועה אינם נאמנים לגבי לוה כמו עדים. הילכך משתבעי אינהו דיהבו למלוה. שבועת היסת, דהוי להו כמאן

נתתיו לכם לפרעו לפלוני ולא

דתימא בשטר אבל בכסף לא וי"ל דההיא בתר דתקון רבנן שנועת היסתא: לעולם קסבר המלוה את חבירו בעדים א"צ לפורעו בעדים בוי. תימה דמשמע דאי הוה אמרינן דנריך לפורעו

בעדים לא ניחא שפיר וליתא דאפי׳ למ"ד דלריך לפורעו בעדים ניחא שפיר דמהמני (ג) דהא קי"ל (שבועות דף מה:) דאפי׳ למ״ד המלוה לחבירו בעדים לריך לפורעו בעדים המפקיד לחבירו בעדים אין לריך להחזירו בעדים דנאמן הוא לומר החזרמיו לך במיגו דחי בעי אמר נאנסו והכא איירי בפקדון דהא פקדון נינהו אלל העדים שהלוה מסר להני כדי להוליכו וא"כ נאמנים לומר פרענום מגו דיכולים לומר החזרנום ללוה וי"ל דמ"מ אפי׳ גבי פקדון אין נאמנים אלא בשבועה כדאמר התם (ב"ב ד' ע:) אטו כי אמר נאנסו מי לא שבועה בעי וכל עד שאינו נאמן בלא שבועה אין ממש :בעדותו כמו שאפרש בסמוך

והשתא דתקון רבנן שבועת היםת בו'. וא״ת מ״מ

למה לא יהיו העדים נאמנים לאחר שנשבעו לומר פרענום שהרי שוב אינם נוגעים בעדות ואומר ר"י דלכך אין נאמנים לאחר שנשבעו משום דרחמנה המר (דברים יט) על פי שנים עדים יקום דבר דמשמע הנאמנים 0 בדיבור בלבד אבל העדים הטעונים לישבע קודם שיאמנו דבריהם אין ממש בעדותם ויש מקשים היאך אמרינן מגו דיכלי למימר אהדרי׳ ללוה כיון דשנים הם הא אמר ° בפרק האשה שנתארמלה (כתובות דף יח:) לא שנו אלא דאמרי אנוסים היינו מחמת נפשות אבל

אמרו אנוסים מחמת ממון אין נאמנים ומקשה התם ר"י אמאי לא יהו נאמנים לומר אנוסים היינו מחמת ממון במיגו דאי בעי אמרו אנוסים היינו מחמת נפשות ומתרץ ר"י דבשני עדים לא שייך לומר מגו שיהו נאמנים במגו לפי שאין האחד יודע מה בדעת חבירו לטעון ב א״כ הכא אמאי נאמנים במגו ואומר הר״ר יעקב מקולי דבטענה שנפטרים בה מממון כי הכא בטוחים הם זה על זה שיאמרו דבר אחד ולכך אמרינן הכא דנאמנים במגו אבל בההיא דפ׳ האשה שנתארמלה (שם) דליכא דררא דממונא לגבי העדים התם ודאי אין נאמנים במגו כי אין עד אחד יודע מה בדעת חבירו לטעון: תנן התם נערה המאורםה היא ואביה מקבלין גימה. פי׳ הקונטרס דוקא נערה אבל קטנהג דברי הכל אביה ולא היא ואע"ג דאמרינן בפרק התקבל (גיטין דף סה.) ג' מדות בקטן וקאמר וכנגדו בקטנה מתגרשת בקידושי אביה פי׳ שמקבלת גיטה כ״ל

דמיירי ביתומה או בנשואה ואפי׳ יש לה אבש אבל מן האירוסין אביה ולא היא ומיהו קשה דלקמן בשמעתין (ד) קאמר קטנה שאמרה

במאמר

עשיתם, והם טוענים אין לך בידינו כלום שהרי פרענוהו לפלוני כמו שאמרת לנו ונשבעים היסת ונפטרו מן הלוה והמלוה נשבע שבועת המשנה שלא נטל, דומיא דחנוני על פנקסו שנשבע כעין שבועת התורה שנתן לפועלים שכרן כמו שאמר לו בעל הבית ופרעו בעל הבית. כך פי׳ הרי״ף. והר״ם נראה שפירש שהמלוה נשבע שבועת היסת ג״כ. שהשליח נשבע על טענת המלוה והמלוה על טענת השליח כמו ישבתוב בשלוחין (פ״א ה״ז, עכ״מן. ודוקא דשלשתן שם והשליח מכחיש בעל החוב שאומר שלא פרעו והשליח אומר שפרעו, אבל אם אינו זה בפני זה אין המשלח יכול להשביע היסת לא השליח ולא המלוה, שאין כאן מי שטוען עליו ודאי כדי שישבע היסת, אלא מחרים חרם סתם ומשלם חובו [רמב״ם שם]. וכן עיקר, דלא [דמי] לחנוני דהתם אין בעל הבית יודע שהוא חייב לו כלום, אבל הלוה [יודע] שהוא חייב לו ואינו יודע אם פרעו אם לאו. (וכ״ש) [ור״ש] נראה דלא גריס ועדים מיפטר פטירי, ופירש דעדים נאמנים לגבי מלוה מגו דאי בעי אמרי אהדריניה ללוה. וזה תימה דהיכן מצינו מגו דחד גברא לאידך גברא, והיאך

לבן בדיני מסוגות. תימה דאמר בירושלמים וכן בקדושין הדא וכן בדיני מסוגות. אם שלח חוב למלוה ע"י שנים: דלמיסרה קאסי. הלכך מה להם לאוסרה עליהם ועל כל העולם בשקר: דאיסחא לבי סרי לא חזיא. וכיון דתרי נינהו לא משקרי: מאי קסבר. ר"נ דאמר וכן בדיני ממונות: אי קסבר המלוה את חבירו בעדים לריך

לפורעו בעדים. ואין נאמן לומר פרעתי היכי מהימני לומר נתננום למלוה הרי נוגעים בעדותם הן: דחי לח. שחם לח יחמרו מעידין אנו שקבלם המלוה אמר להן לוה פרעוני מה שמסרתי לכם דפעמים שמסרו להם בעדים: אהדרינהו ללוה. למשלח ואין עליהם אפי׳ שבועה שהרי אין הודאה במקלת כאן: יכלי למימר. נמי יהיב יהבינא למלוה ודבריהן קיימין ובתורת עדות שאינס נוגעין בעדותן: **והשתא** דמקון רבנן שבועת היסת. שאפילו מי שאינו מודה במקלת הטילו עליו שבועה מהשתח חפיי סבירה לן המלוה את חבירו בעדים אין לריך לפורעו בעדים אפ״ה נוגעין בעדותן דאי אמרי אהדרינהו ניהלך בעי אשתבועי לפיכך הן מעידין שקבל מלוה מידם כדי שיפטרו מן השבועה ונוח הוא להם להפסיד הממון למלוה מלהשבע בשקר דאע"ג דחשידי אממונא לא חשידי אשבועתאם הילכך בממון לא אמרינן הן הן עדיו וכיון דעדים לא הוו הרי הדין הזה כדין הקלוב בשבועות (דף מד:) גבי חנוני על פנקסו משתבעי אינהו דיהבו להו למלוה ונפטרין מן השולח דהוא האמינן בשבועה ש שמסר להן מעותיו אבל מלוה אומר שאין נאמנין לו בשבועה ומשתבע דלא שקיל מידייהו ופרע לוה למלוה: נערה המאורסה. ה״ה לקטנה והאי דפליגי בנערה

קמנה להודיעך כחו דר׳ יהודה: היא ואביה. או היא או אביה היא שהרי גדולה היא ויש לה יד ואמרה תורה (דברים כד) ונתן בידה ואביה שהתורה זיכתה לו לקבל קידושיה ואיתקש יליאה להוייה (ב) ודוקא נערה אבל קטנה אביה ולא היא. ודוקא מן האירוסין "אבל מן הנישוחין היא ולא אביה דמשנשאת אין לאביה רשות בה: אין שתי ידים זוכות כאחד. בגוף אחד: וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להסגרש. אפילו על ידי אביה דהא שוטה היא וא"ר יינחק ושלחה מביתו (שם) מי שמשלחה ואינה חוזרת ילתה זו שמשלחה וחוזרת במסכת יבמות פ' חרש שנשא (דף קיג:): כך מחלוקת בקידושין. מגירושין נשמע לקידושין דלרבנן אם קדשה עלמה מקודשת ולר' יהודה אינה מקודשת: מ"ע דר' יוחגן אליבא דרבנן. דשני ליה בין קידושין לגירושין: גירושין דמכנסת עלמה. בקבלת גיטה לרשות אביה אמרינן דאביה נמי ניחא ליה שתקבל היא והוי גיטא: מאמר. קידושי יבם ביבמתו קרויין מאמר:

התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גיטה לידה משמע אבל כשהגיע גט לידה מגורשת > ואע"ג דמוקי כשאין לה אב היינו משום דקשיא ליה דיוקא דהא נערה ה"ז גט אבל מ"מ מתחלה הוה ק"ד דמיירי בשיש לה אב ואפ"ה משמע כשיגיע גט לידה מגורשת ש"מ קטנה יש לה יד לקבל גיטה לכך פי׳ ר״י בר״מ דנקט נערה וה״ה קטנה™ והא דנקט נערה להודיעך כחו דר׳ יהודה דאפי׳ בנערה אביה ולא היא ושוב חזר בו רש"י והגיה בפירושו דנקט נערה וה"ה קטנה. [וע"ע חוס' גיטין סד: ד"ה נערה]:

לבל שאינה יכולה לשמור את גישה אינה יכולה להתגרש. פי׳ נקונטרס לא ע״י עלמה ולא ע״י אביה לפי שהיא כשוטה ושוטה ממעטינן בפ' חרש (יבמות דף קיג:) ממשלחה ואינה חוזרת וא"כ לפ"ז קטלה שאינה יודעת לשמור גיטה אינה מתגרשת לא ע"י אביה ולא על ידיה ● ור״מ פי׳ דקטנה מתגרשת ע״י אביהה ומביא ראיה מירושלמיש׳ דקאמר החם מה טעם שוטה אינה מתגרשת פליגי בה אמוראי חד אמר ימשום גרירה פירוש שלא יהו נמשכים אחריה להפקירה וחד אמר משום שאינה יכולה לשמור את גיטה פי׳ שחוזרת ובעי מאי בינייהו איכא בינייהו חלת מילי עבר וגירש יש לה אב ויכול לשמור גיטה עתים שוטה ועתים חלומה ופר"ח עבר וגירש למ"ד משום גרירה מגורשת דכיון דלא הוי האי איסורא דנגררת אלא מדרבנן שרי בדיעבד 🌣 למ״ד משום דמשלחה וחוזרת אינה מגורשת דכיון דהוי האי איסורא דאורייתא אסור אפי׳ בדיעבדי יש לה אב ויכול לשמור גיטה למ"ד משום גרירה אסור לגרשה לכתחילה ולמ"ד משום דמשלחה וחורת אפי׳ לכתחילה מתגרשת™ דזו אינה חורת לפי שאביה משמרה שלא תחזור עתים שוטה ועתים חלומה למ״ד משום גרירה אסור לגרשה לכתחילה דילמא ינהגו בה מנהג הפקר למ"ד משום דמשלחה וחחרת זו אינה חחרת כשמגרשה כשהיא חלומה ויכול לגרשה כשהיא חכמה א"כ משמע מתוך הירושלמי דקטנה כשיש לה אב יכולה להתגרש כדפרישית יש לה אב לשמור את גיטה למ"ד משום דמשלחה וחוזרת מתגרשת דזו אינה חוזרת שאביה משמרה שאינה חוזרת אע"ג דקאמר התם דמשום גרירה אסור ה"מ בגדולה והיא שוטה לפי שיש לה תאוה ובני אדם להוטים אחריה דנהי נמי שאינה חוזרת מ״מ איכא למיחש משום גרירה אבל בקטנה דלאו בת תאוה ליכא למיחש כלל ומתגרשתש:

הגהות הב"ח

(א) גפ' אמר להו פרעוני (אלא לעולם קסבר המלוה וכו' ומגו לכלט קפני שלויג מ״ל ואי דיכלי) תל"מ ונ״ג מ״ל ואי קסבר המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו הני עדים למה בעדים לי אלא לעולם קסבר המלוה את חבירו בעדים אין לריך לפורעו בעדים ואי אמר אנא יפורעו כעדים האי אמר אנא ברעיך הכי נמי הב"ע דא"ל פרעתיך על ידי שליח ואמטו להכי צריך לעדים ועדים נמי מגו דיכלי לעדים ועדים נמי מגו דיכלי (ב"י ד"ה היל ולפיה וכו׳ יציאה להויה (ודוקא נערה אבל קטנה אביה ולא היא) מא"מ ונ"ב זהו מה שפרש" קודם חזרה והראשון הוא לאחר חזרה: (ג) תום' ד"ה לעולם וכו' דהא קיימא לן. נ"ב בפ' מזקת הבתים דף מה ע"ב: (ד) ד"ה תנן וכו' דלקמן ווקנו הבניים דף מה ע"ב. ד) ד"ה תנן וכו' דלקמן בשמעתין. נ"ב דף מד ע"ב:

מוסף רש"י

מוסת תוספות הובא בטמוד הבא.

תום' ר"י הזקן (המשך) יהיו נאמנים כנגד המלוה מגו דאי בעי אמרי החזרנו ללוה, אי לאו משום טעמא דפרישנא. ופיר"ש והשתא דתקוז רבנז שבועת היסת ליכא מגו דהאי דאמרי פרענו למלוה שלא רצו לישבע, ואי אמרי אהדריניה ללוה נשבעין שבועת היסת. [וקשה] אמרי פרענו אם המלוה מכחישם אמאי אם המלחה מכודשם אמאי לא מחייבי שבועת היסת. (ופירש) [וגם מה שפירש] שם עדים נשבעיז שבועת שם פרים נשבעין שבועה המשנה דומיא דפועלים, מי דמי, התם חנוני שליח לתת להם שכרם וחזקתו שעשה. וחזקתם שעשו. ועוד התם פועלים נשבעים ונוטלים כמנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי שאינו נשבע א'ן ין בי שהבי בבב אלא היסת. והעיקר, דעדים נשבעים היסת, והואיל והם נשבעים היסת מלוה נמי ליה סהדי מישתבע ולא דטעין . ליה ללוה דתניא טענה טעות בכל הנשבעין. אית דמקשו

אהדריניה ללוה, למ״ש הר״ף בתשובת שאלה גבי ההיא דגרסינן בגיטין פ״ק (יד, א) הולך מנה לפלוני שאני חייב לו ודצה לחזור אינו חזור שאם החזירם ללוה הדין עם השליח, והשתא ליכא מגו דאי אמרי אהדריניה ללוה יבא המלוה ויתבע הממון מהם. ומתרצי דלא איירי הר״ף ז״ל אלא כשהלוה עני ומשום דינא דגרמי או גרמא דנוקין הוא דקא נגעה בה, אבל אם הוא תוהם. והוה ביותר של הייר שהוא עשיר. ד**רושלב"** וכור מסתברא דהלכתא כרי יוסי ואפילו קדשה בקדושי כסף אמירנן הן הך עשיר לא, והכא מיירי שהוא עשיר. **ירושלב"** וכור מסתברא דהלכתא כרי יוסי ואפילו קדשה בקדושי כסף אמירנן הן הן שלוחיו הן הן עדיו***. תנן התם. בגיטין פרק התקבל לי גיטי [סד, ב]. נערה. אבל קטנה דברי הכל דידה לאו כלום אלא

דאביה כמו שנבאר למטח. לקדושין. דלרבנן בין היא בין אביה מקבלין קידושיה. גירסת רבינו היה כגירסת הס"א שהביא הב"ח בהגהותיו כאן (ד"ו). **אולי צ"ל ולא מחמת דטעין ליה לוה דטענתו טענת שמא היא וכו' (ד"ו). [ובכת"י הניח הסופר בין זולא; לידטעין מקום חלק כשתי תיבותן. ***המעיין בירושלמי כאן משמע דלר"י אפילו לאחר ווחקוו ווורווות היחת וווווה ווד לווויו קדווויו (ד"ו)